Niuei nyelv

A Wikipédiából, a szabad enciklopédiából

A **niuei nyelv** (niueiül: *ko e vagahau Niuē*) egy polinéz nyelv.

Niuei táncosok egy fesztiválon

Tartalomjegyzék

Beszélői
Nyelvcsalád
Írás és kiejtés
Számok
Források

Beszélői

Az angol mellett hivatalos nyelv Niue szigetén, de több mint tízezer niuei él Új-Zélandon, ezek mellett a Cook-szigeteken és Tongán is. A világon körülbelül 7800 ember beszéli anyanyelvként vagy második nyelvként.

Nyelvcsalád

A niuei nyelv az ausztronéz nyelvek családjába tartozik, azon belül a maláj-polinéz, óceániai, polinéz, tongai nyelvek ágaihoz. A tongai ágnak két ágazata van: a tongai nyelv és a niuei nyelv, mivel Niue első betelepülői tongai származású emberek voltak. Összehasonlítás más polinéz nyelvekkel:

Magyarul	Niuei nyelven	Tongai nyelven	Szamoai nyelven	Hawaii nyelven
kenu	vaka	vaka	vaʻa	waʻa
ember	tangata	tangata	tagata	kanaka
nő	fifine	fefine	fafine	wahine
kettő	ua	ua	lua	lua

Írás és kiejtés

A niuei nyelv latin írást használ, az ábécé azonban csak 17 betűt tartalmaz: **A, E, I, O, U, F, G, H, K, L, M, N, P, T, V, R, S**

A betűk nevei a következők: **ā, ē, ī, ō, ū, fā, gā, hā, kā, lā, mō, nū, pī, tī, vī, rō, sā**.

Az **r** és **s** betűk csak idegen eredetű szavakban fordulnak elő. A magánhangzók feletti jelek *(macron)* a magánhangzók hosszúságát jelölik.

A magánhangzók kiejtése: **a** [a], **ā** [aː], **e** [e], **ē** [eː], **i** [i], **ī** [iː], **o** [o], **ō** [oː], **u** [u], **ū** [uː].

A magyartól eltérő kiejtésű mássalhangzók: **g** [ŋ], **t** *e*, *ē*, *i* és *ī* előtt [s], máskor [t]. A többi betű kiejtése megegyezik a magyar kiejtéssel.

A hangsúly általában az utolsó előtti szótagon van, de ha a szó hosszú magánhangzóra végződik, ez a hang lesz hangsúlyos.

Számok

	Niuei nyelven
1	taha
2	ua
3	tolu
4	fa
5	lima
6	ona
7	fitu
8	valu
9	hiva
10	hogofulu
20	uafulu
30	tolugofulu
40	fagofulu
50	limagofolu
100	taha e teau
1000	taha e afe

Források

- Omnigot.com (http://www.omniglot.com/writing/niuean.php)
- LearnNiue.co.nz (https://web.archive.org/web/20150614045530/http://learnniue.co.nz/)